

הפנינג של אור וחושך

בית העם / מועדון
חלל רחב ידיים

משפחות וילדים מגיל
שנתיים ומעלה

חג החנוכה נחגג בימי החורף הקרים והחשוכים. יש המשווים את החג לחגים של עמים אחרים המתקיימים גם הם בימות החורף, כשהאדם מסייע לטבע להסיר את החשכה ולהגביר את האור בטקסים שונים. בימינו, כשאנו מוקפים בתאורת חשמל תמידית, קשה לדמיין את החרדה הקיומית של האדם מפני החשכה המתגברת, ואולי נוכל להבין זאת דרך ילדים החווים בלילות חששות ופחדים מהחושך. האור והחושך שמשו עוד מימי קדם כמטפורה לאמת, לצדק ולאור לעומת השקר, העוול והחושך. בחנוכה, כידוע, אנחנו חוגגים את האור הממשי והמטפורי שהדליקו המכבים בניצחונם על היוונים, כאשר הצליחו לאפשר לעמנו לחיות על פי דתו ותרבותו. אירוע זה מבקש להציג בצורה חווייתית את משחקי האור והצל ולאפשר לנו כקהילה לחוות את כוחם.

רציונל

תחנות פעילות שונות, מותאמות לגילאים שונים, יעסקו בדרכים שונות בנושא האור והחושך, ויאפשרו התנסות בלתי אמצעית עם התחושות והערכים הקשורים בהם.

מהלך
הפעילות

הכנה

אירוע זה בנוי כולו על פעילויות שנעשות על ידי בני הנוער או חברי המושב, בעיקר מחומרים ממוחזרים, לכן יש להיערך מוקדם לאסוף את החומרים הנדרשים ולהכין את כל התחנות. מומלץ מאוד לגייס להכנות ולהפעלה את בני הנוער, כדי לשלבם בפעילות. את ההכנה של בני הנוער מומלץ לפתוח בשיחה על האור והחושך, על התחושות שמושגים אלה מעלים בהם, ועל התפיסות הקדומות והעכשוויות של 'אור' ו'חושך'.

האירוע

לאחר טקס הדלקת הנרות יעברו המשתתפים בין תחנות היצירה והפעילות הקשורות לאור ולחושך:

1. מבוך קרטונים
2. הכנת חישוקים מקושטים במדבקות זוהרות שיאירו מקום חשוך במושב, תוך שיחה על המעגל הקהילתי.
3. תחנת איפור זוהר
4. הכנת פנסים/למפיונים (למפיון = מלשון LAMP, מנורה קטנה, חנוכית). המלצה לסיום הפעילות בתהלוכת למפיונים במושב.
5. הכנת קיר נרות ואורות

נפתח בטקס הדלקת נרות שאליו יוזמנו בני נוער 'שהאירו' את המושב בשנה האחרונה, או בני ובנות המצווה. מומלץ לשלב הסבר קצר על הערכים שנמצאים בבסיס הפעילות, ולשלב שיר מוכר, 'באנו חושך לגרש' (כתבה שרה לוי תנאי). את טקס הפתיחה נסיים בהדגשה שכמו המכבים, כך גם האור הקטן של נרות החנוכה הוא אור איתן, וחשוב לאסוף יחד את האורות הקטנים ולזכור את עוצמתו של האור המשותף.

תחנה 1 - מבוך מקרטונים

אספו במחזורית המקומית ארגזי קרטון, פתחו אותם וחברו זה לזה בעזרת מסקנטייפ, וצרו מהם מבוך. קשטו את קירות המבוך בציורים, פתגמים, שירים ושאלות בנושא האור, כבסיס לפעילות לגילאים שונים. אפשר להכין מבוך פתוח מלמעלה ואפשר לסגור אותו בגג כך שהמעבר בו יהיה חשוך, ולהזמין את המשתתפים לעבור בו עם פנס קטן ולחפש בו את האורות. את קירות המבוך תוכלו לקשט ולשלב בפעילויות שונות בהתאם לגיל הילדים המיועד:

גיל הרך - לפזר ציורים שונים לאורך המבוך ולבקש מהילדים לחפש כמה שיותר ציורים הקשורים לאור או ציורים שגורמים להם לשמוח.

ילדי בית ספר - לפזר משפטים מתוך שירי אור וחושך ופתגמים בנושא, ולבקש מכל ילד למצוא לפחות חמישה משפטים כאלה ולכתוב אותם לעצמו או לזכור אותם. בסיום המבוך יקבלו הילדים שזכרו את המשפטים פרסים, מי שלא זכר יישלח לסיבוב נוסף...

גדולים - לפזר שאלות כמו:

1. מהו האור שאת/ה מביא/ה לעולם?
 2. אלו פינות חשוכות היית רוצה להאיר במושב?
 3. מי או מה במושב מפיץ עליך אור?
- מומלץ לכתוב את השאלה בראש המבוך ולהשאיר מקום וטושים (זוהרים) לכתובת התשובה.

תחנה 2 - חישוקים מאירים

בתחנה זו ניצור חישוקים מאירים שימשו לקישוט פינה מוזנחת במושב. מומלץ לאתר מראש מקום מתאים על גדר, קיר מרכזי וכיוצא בזה, שעליו ייתלו החישוקים.

1. גליל של צינור טפטוף שאינו בשימוש
2. נייר דבק גדול
3. מדבקות או רצועות טאפט צבעוניים וזוהרים, עדיף שיהיו עמידים בגשם

הוראות הכנה:

חותכים את צינור הטפטוף באורך של כמטר וחצי, מחברים זה לזה את הקצוות בסלוטייפ חזק ויוצרים חישוק.

כל ילד מקבל חישוק ומקשט אותו במדבקות צבעוניות או רצועות טאפט זוהרות. אפשר לנצל את זמן הפעילות כדי לשוחח על מעגל הקהילה המשותף, על חיבור בין אנשים ועל האור המחבר בינינו.

בסיום הפעילות, אם מזג האוויר מאפשר זאת - אפשר לצאת לתלות במשותף את היצירות המאירות במקום המיועד.

אפשרות נוספת - בסיום הפעילות כולה, אפשר להדליק אור אולטרה-סגול בחלל ולהזמין את כל הילדים לרקוד עם החישוקים שלהם. לאחר מכן יאספו החישוקים וייתלו באזור המיועד על ידי בני הנוער המפעילים.

תחנה 3 - איפור זוהר

אפשר להוסיף גם פינה של איפור זוהר לילדים, בהפעלת בני נוער מוכשרים. מומלץ להנחות אותם להשתמש במוטיבים רלוונטיים לחג.

- איפור מתאים לילדים, זוהר
- שולחן וכיסאות

ציוד נדרש

תחנה 4 - הכנת פנסים / למפיונים מחומרים ממוחזרים

בפינה זו יכינו הילדים פנסים קטנים ואישיים מחומרים ממוחזרים, חשוב לדאוג לשולחן, כיסאות וכמובן חומרי יצירה:

- בקבוקי פלסטיק של ליטר וחצי
- עיגולים בקוטר 5 ש"מ מגיליונות של נייר סול
- חוט עמיד
- סטיק לייט
- צבעים ומדבקות

הוראות הכנה

1. גוזרים מיריעת סול עיגול בקוטר של כחמישה ס"מ (אפשר להכין מראש).
2. גוזרים קו ישר בעיגול עד המרכז ומשדכים לצורת כיפה (כמו כובע ליצן).
3. את בקבוק הפלסטיק קוטמים בשני הקצוות כך שנותר החלק האמצעי - גליל פתוח משני הצדדים. את הגליל חוצים לשניים ומתקבלים שני גלילים קצרים.
4. מחוררים חור בשני צדי הגליל, משחילים חוט דרך החור הראשון, מחברים אליו את הסטיק לייט ומשחילים בחור השני.
5. מחוררים חורים לכיפה מנייר הסול ומשחילים את החוט גם דרך הכיפה
6. עכשיו אפשר לקשט את גוף הפנס - הגליל שנוצר מהבקבוק.

תמונה להמחשה

תחנה 5 - קיר האורות

בפעילות זו נזמין את המשתתפים להכין 'נר' מבריסטול ועליו לכתוב במילה אחת או שתיים מה מאיר את חיי המושב שלהם: מקום מיוחד, איש / אישה יוצאי דופן, חוויה מיוחדת ועוד.

1. בריסטולים גזורים בצורת נר (אפשר למחזר קופסאות קורנפלקס מצדן הפנימי)
2. טושים ומדבקות זוהרים
3. קיר ייעודי שעליו ניתן לתלות את 'הנרות' (מומלץ בצורה שאינה פוגעת בקיר - על גבי בדים או אל-בד וכיוצא בזה)

ציוד נדרש

הפעילות:

מומלץ לפתוח בשיחה ולשאול על אנשים או מקומות שמאירים את חיינו והופכים אותם לשמחים יותר או טובים יותר. נבקש מכל משתתף לחשוב על אדם, מקום, אירוע מחיי המושב שמאירים עבורו את המושב. כל משתתף יקבל נר גזור מבריסטול בהיר, יקשט אותו ויכתוב עליו בטוש זוהר מילה אחת או שתיים המבטאות את האור שחשב עליו. כל הנרות יוצגו במקום מרכזי.

אין צורך בהסבר. גם אם המילים נראות במבט ראשון לא מובנות, ביחד הן יצרו אור גדול. בסיום הפעילות (כשעה-שעה וחצי), מומלץ להזמין את כולם לסיכום, להתבונן בקיר האורות שנוצר, ולקרוא חלק מהדברים שנכתבו, להודות לבני הנוער ולמארגנים, ואם רוצים - לצאת בריקוד חישוקים משותף ולצאת לתהלוכת למפיונים במושב.

מומלץ לתאם מראש שהתהלוכה תגיע לביתם של 2-3 ותיקים, אולי כאלה שמרותקים לביתם, כדי להביא גם להם אור. ברור שיש לתאם מראש ולוודא שהמהומה תתקבל בברכה, אפשר להביא שי קטן, או כמה נרות מקושטים, ולשיר ביחד שירי חנוכה. אפשר לבקש מאחד מוותיקי המושב לקנח את האירוע בסיפור קצר.

בסיום הפעילות, ובשעה שנקבעה מראש, ייצאו כולם לתהלוכת למפיונים, עם המנורות שהוכנו בפעילות.

הפעילות נוצרה בהשראת פעילות שיצרה וביצעה פז קרן מכרם מהר"ל

